nog maar eens bevestigd te weten wat het reeds kent. Een zoeken naar geborgenheid dus. Als ik voor jongeren of kinderen speel, is dat veel minder het geval: je speelt dan voor de ogen van mensen die benieuwd zijn naar wat ze nog niet weten, die open staan en toch kritisch blijven vanuit het besef 'ik weet nog niet alles; mijn wereld is nog niet afgelijnd; geef me voedsel, geef me informatie zodat ik verder geraak'.

Etcetera: Zijn er ook verschillen qua publiek tussen de diverse steden, tussen Vlaanderen en Nederland?

Cassiers: Een Vlaams publiek is veel ingetogener, zal minder als individu reageren. Nederlanders reageren vlugger: ze laten zich al positief of negatief uit tijdens de voorstelling. Alhoewel: het is gevaarlijk te veralgemenen, maar toch... Het Vlaamse publiek vormt zich gaandeweg tijdens een voorstelling meer een identiteit als geheel: ze creëren dat samen. In Nederland gebeurt het vaak dat als enkele mensen duidelijk méé zijn met de voorstelling een paar anderen beginnen tegenwringen: partijen die met mekaar in discussie treden. Nederlandse acteurs die in Vlaanderen spelen zijn vaak verrast over 'hoe stil het publiek wel is'. Ze denken vaak dat men er niks aan vindt, terwijl achteraf blijkt dat de toeschouwers een geweldige avond hebben beleefd. De hoeveelheid respons wil de Nederlander ook vaak in applaus omzetten: vaak gaat men rechtstaand in de handen klappen op het einde. Bepaalde tradities zijn meer aanwezig in Nederland dan in Vlaanderen en omgekeerd. Ook tussen grote en kleine steden voel je een verschil, maar het ene publiek is niet beter dan het andere. In universiteitssteden als Leuven en Gent voel je de aanwezigheid van een jong publiek dat zich ook steeds constant hernieuwt. In Brussel en Antwerpen waar ook universiteiten zijn, ligt dat toch anders; artistieke interesse gaat daar niet absoluut samen met een jong publiek; het publiek heeft daar meer traditie en continuïteit; het verjongt zich ook niet om de vier jaar.

Etcetera: De jongste tijd werk je veel met beeldend materiaal, met audiovisuele middelen. Ben je via dit multimediale onderzoek ook op zoek naar een andere manier van (be)kijken?

Cassiers: Voor mij is het vooral een zoeken – *De Wespenfabriek* die in een kleine zaal speelt, is misschien een uitzondering – naar een taal die ook in een grote schouwburg tot zijn recht kan komen . Ik kom zelf uit de kleine vlakkevloertheatertjes, waarvan ik de mogelijkheden en de beperkingen ken. Wat mij – in het kader van mijn persoonlijke ontwikkeling – in het ro theater vooral intrigeert is een hedendaagse relevante taal te vinden die voor een zaal van 500 mensen haar geldigheid kan krijgen. Niet zozeer de techniek is daarbij voor mij het vertrekpunt dan wel het spelen en omgaan met de schaal: zowel het uitvergroten als het verkleinen. Een toeschouwer die langs de ene kant voyeur kan zijn t.a.v. iets dat ver weg gebeurt en die anderzijds a.h.w. *in* de acteur kan kruipen; van kleine zaal naar grote zaal, van microscopisch klein naar gigantisch groot moet je telkens andere verhoudingen zoeken tussen klank, licht, geluid, taal, enz. Dit lijkt mij een relevant traject voor de komende jaren: proberen voor de grote schouwburg een nieuwe taal te ontwikkelen, een relevante dialoog aan te gaan met 500 mensen. Zo'n tien jaar geleden leek dit voor mij en voor andere theatermakers een onmogelijke opdracht.

Etcetera: Heeft het ook iets te maken met de grote plaats die televisie de laatste decennia in het leven van de mensen heeft ingenomen, met de invloed daarvan op de manier waarop mensen kijken en luisteren in het theater?

Cassiers: Ik probeer die dagdagelijkse invloeden op het sociaal gedrag van mensen – hoe ze kijken, hoe ze luisteren – in de theaterzaal binnen te brengen en daar iets anders te doen met de vormelijkheden die eigen zijn aan radio, film, televisie enz. Opdat je bepaalde zaken in de theaterzaal erkent, maar er ook kanttekeningen bij plaatst. Vraagtekens zetten bij het manipuleren en verleiden waarop de televisie gebaseerd is door in het theater de gekende technieken op een andere manier te hanteren.